

23

2-6-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A/.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

✱

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Dec 1969 / 22-5-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις)... *Μουρίον*.....
(παλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας *Κιβάριου*,
Νομοῦ *Χανίων*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *ΜΑΧΟΚΟ-
ΠΑΝΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ*.. ἐπάγγελμα *διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Μουρί - Κιβάριου*.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *6 ἔτη*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *ΜΑΛΑΚΘΗΣ ΜΙΧΑΗΛ*.....

ἡλικία... *85*... γραμματικαὶ γνώσεις.....

..... τόπος καταγωγῆς *Μουρί Κιβάριου*

β) *ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ*

ΑΘΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων ; *δ' ἀγροί, καὶ γόνιμα δάση.
προωρίζοντο διὰ σποράν δ' ἀδύνατα διὰ πινύδων (καρπύων) διὰ βοσκῆς*
Ἐπὶ τῶν χωριστῶν ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα ; *Μὴ περιοχαὶ ἀλλὰ ἔσαν χωρίοι*.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητες· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
Ἀνήκον εἰς γυναικῶν πρόσωπα.....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διαιεομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του ; *Ὁχι. ἔτι διαμερίζει. μετὰ τὸν γάμον
τῶν τέκνων*.....

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; .....

Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται εἰς τὴν γεωργίαν ἢ κτηνοτροφίαν

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι), ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; *Οἱ τεχνῖται ἀσχολοῦνται καὶ εἰς τὴν γεωργίαν*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὁροὺς ὡς ἄτομα ἢ μὲ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; .....

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)..... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ; ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα;).....

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν πρυγντὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; *ὡ.χ.ν.*

Μοωδοῦντο ἐργάζαι ἐν ὅπιοι ἐποχικῶς προήρχοντο ἐν πτωχῶν οἰκογενειῶν Παραϊόντων ἡμερομίσθιο εἰς εἶδος

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρεταί) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ... *ὡ.χ.ι.*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπήγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ... *ὡ.χ.ι.*

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται..... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ... *ὡ.χ.ι.*

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιος μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ...

Βα. χωράφια. ἐξ. ζωϊκὴν. με. φαί. κ. κόπρον
μαί. με. καῦσιν. τῆ. παχ. κ. καί. τῶν. θάμνων.

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; Μετὰ τὸ 1920.

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; Βα. σιδηροῦν. ἄροτρον. ἀπὸ τοῦ 1940. Βα. τρακτέρ. ἀπὸ τοῦ 1965.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατασκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Βα. δίφτερο. ἐπὶ. ἀνομήσει. ἐδαφ. Βα.

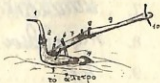
μονόφτερο. ἐπὶ. ἀνομήσει. ἢ. προμήθεια. ἐγίνετο. ἐπὶ. τοῦ. ἐμπορίου.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρον με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. χεῖρ. 2. ὄχειον. 3. ὄνι. 4. ὄνι. 5. β. χεῖρ. 6. β. χεῖρ. 7. β. χεῖρ. 8. β. χεῖρ. 9. β. χεῖρ. 10. ματακρήδι.

2. ὄχειον. 3. ὄνι. 4. ὄνι. 5. β. χεῖρ. 6. β. χεῖρ. 7. β. χεῖρ. 8. β. χεῖρ. 9. β. χεῖρ. 10. ματακρήδι.

3. ποδάρι. 4. β. χεῖρ. 5. β. χεῖρ. 6. β. χεῖρ. 7. β. χεῖρ. 8. β. χεῖρ. 9. β. χεῖρ. 10. ματακρήδι.

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) Ἀπὸ τοῦ 1965.

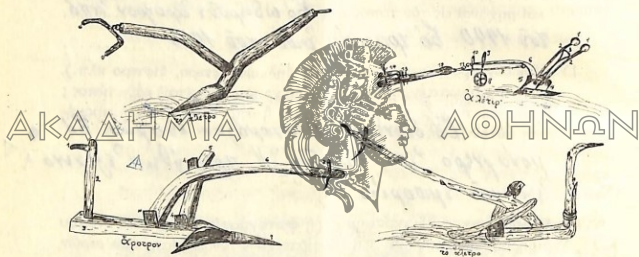
- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ. Ἀν. γίνεσθαι. χρ. κ. οἰς.

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν)..... *ἔτι*.....

5) Μηχανή ἄλωνισμοῦ..... *Μέχρι τοῦ 1950*.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατασκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ἐμβαλεῖς γεωργεῖς ἀγνῶν ἐργα-*
βαιεῖα ἀναγκαστήναι καὶ καταργεῖται ξύλι-
ματιωκέμενον καὶ ἰδιωτὸν τοῦ ἄροτρον.....

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. <i>πύρι ὄχινης</i>	6. <i>εἰσβολή</i>	11. ....
2. <i>ὄχινη</i>	7. <i>μοπαυκίδη</i>	12. ....
3. <i>ποδάρι</i>	8. <i>παροῦθια</i>	13. ....
4. <i>εργῆνη</i>	9. <i>ὕλη</i>	14. ....
5. <i>ἐπάδη</i>	10.	15. ....

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφῆσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφορῶν τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρῆσιν ἐκάστου.

... βό... *πρηνειμοσίου μνησιν*... *ὕνι*... *ἄτο. μι. 3*...
... *μορφ. 7*...

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; ... *βό. ἐκῆμα τῆς*

βπιάδ. 7. 10. πρηνειμοσίου

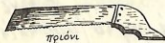
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; ... *ἐκ ξύλου*

7. 10. κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου... *ἢ ἐπ' αὐτῇ*...

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

ἀράρι. 7 (πριόνι), ἀρίδι, διαρπύλλον, βλά. παρνι, ξυλοφάι...

- 8) α) Διά τὸν ἄροτον (ζευγάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Διά τὸ ὄργωμα ἐχρησιμοποιεῖται... βοδινά, ὄνοι καὶ ἡμίονοι*
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *ἐχρησιμοποιεῖται... καὶ δύο καὶ... ἓν*
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *Αἶν... εἶναι... ἀναγκαῖος... ὁ ζυγός*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεύλια κλπ.). *Ζυγός, ζεῦλες, ἀπαινωφεύλια, καὶ λούρα. Μορφή ζυγοῦ τὸν διωγμὸν ἀπὸ μαχῶν*

- 10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερος τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινοῦ, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Ὁ κρίκος ὁποῦ ἀνομάζεται... ζυγός*
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *Μετὰ τὸ 1950*

Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς του (τὸ ζεψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Ἡ ζευξίς τοῦ ζώου γίνεται μὲ τὴν νοσοῦρα... γὰρ γαριὰ (φασθιχί), τὸ βομαράνι καὶ... 6... τὸ νοσοῦρ στυλο*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ τὴν προσδεθῆ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.

ὅσον ἐπὶ τοῦ ζώου τοῦ ζῶον δένονται τὰ ῥαβδία (ῥαβδία)
τὰ ὅποια ἀρραβώνονται ἐπὶ τῶν ῥαβδίων τοῦ ζώου μετὰ
βομβήκι. ὁ σφυρὸν ἐκείνου φέρει. ἀφ' ἧς ἀνδύεται ἐπὶ τοῦ
ἀποσπῶντος καὶ τοῦτο προσδε-
νεται εἰς τὸ ἄροτρον

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης
τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπαρξίς. Σημειώσατε ποῖα
ἢ συνθήκη εἰς τὸν τόπον σας.

ὁ ἄποισ ἐχέμετο μετοχάρης.....

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ
τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ εὐλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε
εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

ὁ βοδιὸς ἐπὶ
τῶν τραχέλων πῶς βοῶν ἀρραβώνεται περὶ τῶν
οἰκτιρῶν ἀρραβώνεται μετὰ τὴν ἀρραβὴν καὶ προσδεῖται ὁ βοδιὸς
εἰς τὸ ἄροτρον

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηρὸν ἄροτρον.....
ὁ βοδιὸς γίνεται εἰς τὸ σιδηρὸν ἄροτρον

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ
ὄργωμα μετὰ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα
τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία)

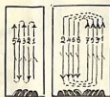
Μετὰ τὸν ὅποιον τὰ ἄκρα εἰς
τοῦτον καὶ τὰ κέρατα τῶν ζῶων.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακας (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ὁργώνεται ὑφ' ὀρθῆς καὶ ἐκ τῆς ἀνάγκης...
ἐχωριζομένη τοῦ ἐλίου ἢ διὰ τοῦ ἀλέτρι...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β);

Ὁργώνεται ἀπὸ τοῦ ἐλίου καὶ τοῦ ἀλέτρι...

α β

Σημειώσατε μετὰ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγένετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σποριάς, ντάμις, σισσιές, μεσοβάδες κ.λπ.);

Ὁργώνεται καὶ σπορὰ καὶ ὄργωμα...
Ὁργώνεται καὶ σπορὰ καὶ ὄργωμα...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά); με αὐλακίαν; Ἀπὸ τοῦ ἀλέτρι...

Ὁργώνεται καὶ σπορὰ καὶ ὄργωμα...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηθῇ αἶροτρον; .....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. ....

Ὁργώνεται καὶ σπορὰ καὶ ὄργωμα...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

Διὰ τὴν σπορὰν ἐγίνετο ἕν μόνον ὄργωμα.
Οἱ εἰς ἀγρανάπαυσιν ἀγροὶ ἐκαστοὶ γίνονται
(καλλουργοί). Διὰ τὴν σπορὰν τὸ ἐπόμενον ἔτος
ἐγίνοντο τὰ φθινόπωρον ἀνάγχε· μὲν ἐν βοσκοσιμαίᾳ,

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Διὰ τὴν κηπευτικὴν ἐν ὄργωμ. τὸ φθινόπωρον
(καλλουργοί) αὐτὸς εἰς 3 ἔτη ἔχεται πρὸ τῆς σπορᾶς

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτᾶρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

Εἰς ἀγρανάπαυσιν ἔμεινον τὰ χωράφια ἕν ἔτος.

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ἐν ὄργωμ. διὰ τὴν δημητριακὴν 2-3 εἰς τὴν κηπευτικὴν

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; ...

σπορὰν ἐκρημιμοποιεῖτο τὸ ἀποροβάκιον
τὸ δισάκι

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχόν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἐλλειψοειδῇ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

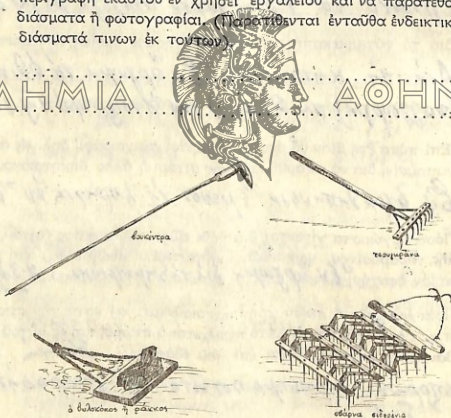
*ὁ ἄροτρον καὶ τὸ ἔργαγμα. αὐτὸ ἐκ-
κτενρίζομαι μὲ τὸ πῶδι (καμὸν, πηπουταῖον) ἢ
μὲ ξύλο, ἢ μὲ μακρίρι, ἢ μὲ τὴν δουκέντρα.....*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφίου (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα); *παντὶ τὴν ἔργα. πῶδι γίνονται τὰ ἔργα
εἰς κτυπὰ τοῦ βουκέντρου μὲ τὸ πῶδι ἢ μὲ τὴν γίνονται τὰ
βωλόμενα*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδας,
τσάπ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων
περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων.)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κή-
που· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) .....

Διὰ βλάψινον χρυσομοσσοῦνται ἢ τράπη,
ἢ βλαστίδα καὶ ὁ κερκὶς (μπίνας) .....

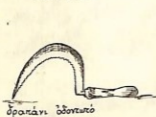
- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποῦ ἐκτελοῦν
τὸν φευροχόνον βοηθῶ εἰς τὸν ὄργον ὅπου θραύει τοὺς
βῆλους με βλαστίδα καὶ τράπη... δύναται
- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπο-
ρὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
εἴδους. ὁ δὲ ὄσπριον ἐκαλλιεργεῖτο εἰς ὄχονα
(ἀσπιδά) χωράφια. ὁ δὲ ὄσπριον ἐκαλλιεργεῖτο πρῶτα ἐν
ὀπόροι (ὄσπριον) καὶ κατόπιν μετὰ τὸ ὄργον ἐκαλλιεργεῖτο.
- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν
ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ά. ....
εἰς ὄχον... τὰ χωράφια... δύναται καὶ γὰρ
καλλιέργειαν φυτῶν εἰς τὸν ὄργον τῶν φυτῶν...
- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμή-
λων· ἐσπέρμουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς)
καὶ ἄλλως. ἐφυτεύοντο εἰς ἀσπιδάκις .....

Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) ...
 ὁ δρέπαρι ...
 το ...

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφορῶν εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτὴ; (Σχεδιάσατε αὐτήν) ...
 τοῦ δρεπανιοῦ ... ἢ το ... ὁμαλὴ ... καὶ ... ὀδοντωτὴ

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; ...
 ἡ λαβὴ τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο ...
 ἡ ἐν εἰκόνι ... ὁ ... δρεπάνι ... δρεπάνι

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) *ἄν' δρεπάνις κατεσκεύαζεν ὁ εἰδη-
ραυγής (νεφριζής)* .....

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *ἔργον νεκρὸν θερισμὸς δι' ἔχρη-
σιν* .....

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σίτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *ἔθερίζοντο χαμηλὰ (3-5 πόκευς) διὰ
τὰ ἐξοριστομένην ὄχι διὰ τροφῶν τῶν ζώων* .....

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσι) εἰς τὸ χεράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *οἱ ἀγὰ-
ναι ποὺ ἔμεναν ἐπὶ τῶν σταχυῶν* .....

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοῦς τὰ δράγματα (δραχμῆς, πιάσματα, χερίδες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι θεριστὰς ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα; *οἱ ἴδιοι οἱ θεριστὰς τακτοποιοῦν
τὰ πιάσματα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους* .....

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίδες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *ἄν' ὁμοῦ ἐπὶ τοῦ ἐδάφους πρὸς μίαν κα-
τεύθυνσιν ἢ ἀντίθετον κατεύθυνσιν ἢ ἀντίθετον κατεύθυνσιν πρὸς
τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ ἀντίθετον κατεύθυνσιν* .....

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *βα... τοποθετούμενα μαζί... π.λ.δ.π.π.π.*

π.λ.δ.π.π.π. χερσὶν...

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

*θερίζουν αἱ γυναῖκες. Δὲν ἤρχοντο...
ἐργάζονται ἐξ ἄλλου τόπου διὰ τὸν...
θερισμόν.*

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

*Παροχὴν...
αἱ θερίσσαι ἤμεροντο μὴ εἰς χρῆμα...
φαγητοῦ. Ἐμῶν ἀμείβοντο εἰς...
χρῆμα.*

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωση (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

*Ἐάν... εἶχον γυνῶνα... πρὸς τὴν...
ἰδίᾳ ἀκίδυ... προεγύμναστον τὰς χεῖρας...
τὴν... Περιεβάλλοντο καὶ εἰς τὴν μέσην...
τὴν...*

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; .....

Ναι. Ἐρίτη δὲν ἀρχίζει θερισμός .....

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. ....

τραγουδοῦν ἄλλ' ὅχι εἰδικὰ πρὸς τὸ θερισμὸν .....

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν ποὺ μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυροὺς ἢ ψάβαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἐθιμον. Δὲν ὑπάρχει τοιαύτου ἐθιμον .....

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

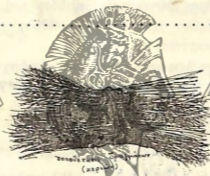
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Δύο δεμάτιασμα.

ἐγένετο ἀμέσως ἐάν τὸ θερισμὸν ἔγινε πρὶν μετὰ 2 ἢ 3 ἡμέρας ἐάν δὲ πρὶν τυχρῶς ξηρὸν .....

- 2) Πώς ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χερίες, ἀγκαλιές ; Πώς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

ὁ δέσιμον τῶν σταχυόβολων ἐγένετο
 μὲ σπάρτα ἢ ὅποιον ἐλεγχοντο.....
 λουρὸν ἢ λουροδάτυλ.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

Συνεκentrώνοντο ὅπου ἐχρύνοντο
 διὰ τὴν φαρμακίαν τῶν χορῶν τοῦ
 λῶν (ὄνου ἢ κριθῶν).....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Εὐφύττειται, παύσει γίνεσθαι... ὅταν... ἡ κορυφαία... ἡ λάρνα*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν. *Ἡ ἐξαγωγή... τῶν γεωμήλων... ἐγίνετο... μὲ... σκαπάνην... ἑπαικίως... δὲ... μὲ ἄροτρον*

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνθίζετο πάλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

Δεν ἐσυνθίζετο

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας)

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλώνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

Ἐὰν χερσὶν συνεκεντρώνοντο εἰς τὸ ἀλώνι, ...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλώνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; Θεμωνιὰς.

Ἡ τοποθέτησις γίνεται ἐν τῷ ἑαυτοῦ δαμάτῳ. Ἐὰν δαμάτιον τοποθετοῦνται πρὸς τὸ θεωρητικὸν τοῦ σωροῦ διὰ τὴν κηλικοποίησιν αὐτοῦ τὰ πτενὰ.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλώνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἀλώνι; Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν ὑπῆρχεν τὸ ἀλώνι.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; Ἐντὸς αὐτοῦ τοῦ χωρίου. Ματιομεναστέον εἰς τὸ ἀλώνι διὰ τὸν ἀνέμου.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσότερας ;
 ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
 σίς του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Βο' ἀλὼνι -
 νι δυνάτον ν' ἀνῆκεν εἰς περιεβόταρον πρό-
 ωπον ζυγχευτικὴ δόκι ἀρχειομοπολίτη ἐκ περιγραπ...*
- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; *Βο' ἀλὼνι 1675
 ἀρχεται τὸν 1/10/1810 καὶ λήγει τὸν 1/1/1820*
- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
 λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
 ἐστρωμένον με πλάκες).
 (Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
 διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Χωματὰ λωνο... ἔχει
 βελῆμα... κύκλον καὶ ὅπου ἡ περιμέτρις ἀπο-
 τηρεῖται ἐκ ὀρθογωνίου πετάλου, βο' δάπεδον ἐκ χώματος*
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάσταν ἕως πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
 ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
 ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
 χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
 καὶ ἀχύρων). *Διὰ τὴν ἐπισκευὴν τὸν ἀλὼνιον
 ἀποκαταστάσκει καθαρισμὸς τῶν χώρων διὰ τὴν ἐπίλειψιν
 διὰ προχέου βαρώδρου καὶ ἐπ' ἐπιφύκει αὐτοῦ
 διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ χώματος...*
- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
 σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Καὶ ἀνωχόρου
 παρεγομένης ἐρίνεο κατὰ μῆνα Μάιον ἢ ὅσον
 διαρκῇ τὸ «χρὴστόν» καὶ μετὰ μεσημέριον ὥσπερ
 ἂν ποτε ἤμερ...*
- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
 ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλῶ-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

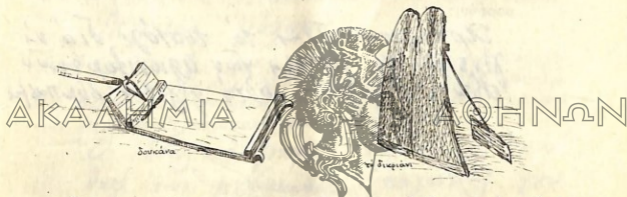
11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
ήσεως ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῶων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
νίου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
στρούλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποῖου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον μὲ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειᾶς,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζῶων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειᾶς περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζῶου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοιπερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουλκάνα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήσεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἀλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθή καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυσμένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων; .....

Ὅσα τὰ ἀπὸ ἀγωνιστικὸν φανὶ ἠγωνίσαντο
μὲ τὸ ἀνωτέρω ἀγωνιστικὸν μηχανήμα
ποὺ γέγραψεν Βωβόβρυξ. Κατασκευάσθη
ὑπὸ τοῦ ξυζογράφου (Μ. Ραχισοῦ).

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην ; .....

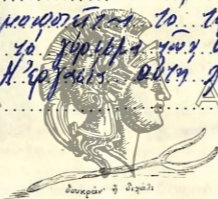
Ὁ ἀλωνισμός ἀρχίζει ἐν τῇ 10 π.μ.
καὶ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ 4 μ.μ.

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): .....

ἀρπαιμοφυτὴν τὸ τρατόχι διὰ τὴν
ρίπτει τὸ γύρω γύρω ἀγωνιστοῦντων
ἐν τῇ 4 μ.μ. αὐτὴ ρίπτει τὸν βύρπακον

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

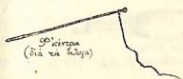
- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλῶνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; ...

Μάξιμος ὁ γεωργὸς ρίπτει
ἐντὸς τοῦ κύκλου τῶν ἀκόπων στάχυν

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβερρα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα). .....

Ἦτο ἐν χρήσει ὀνομαζομένη βουκέντρι καὶ
τεταμένη ἐν τῇ γύρω γύρω ξύλινος

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτρου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν *Μ. αρχαίς ἐργασίαι δούλα ἡγωνίζοντο 10 περίπου στρώσεις...*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (Ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Λέγονται... μάλαμα

- 17) Ποῖοι ἀλωνίζουσι : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοί ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τοσπάνηδες, καλούμενοι ἀλωναστοὶ καὶ ἀγωγάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βέδια ἢ ἀλογα καὶ ἀνελαμβάνον τὸν ἀλωνισμὸν

Ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς βοηθοῦμενος καὶ ὑπὸ τῶν μνηστῶν τῆς ἀλωαντικῆς του

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ἐργαλεῖον ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον παλὺ παλαιὸν ἦτο ὁ κόπανος

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

Κόπανος κατεσκευάζετο ἐκ ξύλου πριγγίνου. ἔδει εἶναι ὀρθογωνίου με διαστάσεις 30x10

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο, (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου; (π.χ. φακῆς, ρεβιθῶν κλπ.) *ἐν τοῖς κοπάνισματι ἐγίνετο χρὴ ἐν ἀλώνι καὶ ἐν αὐτῇ. Κριθή, φακὴ, ρεβίθι.*

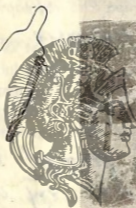

κοπανοὶ στρογγυλοὶ

ξύλο καμπύλον διὰ τὸ καὶ ὁρμητικώτερον
μικροῦ ἀντὶ δημητριακῶν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *ἐν τοῖς κοπάνισματι ἐγίνετο ὑπὸ μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ συγγενῶν. Διὰ ἐδίδετο ἢ ἐργασίᾳ αὐτῶν ἢ ἄλλῃ ἀνάσσει ἐπ' ἀμοιβῇ*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

δὲ, κοπάνει τὸ ἐξήκοντο ἐπὶ γεραχίου
 ὑφαντοῦ. Δυνατὸν νὰ θεωρηθῇ τοιοῦτο 8-5
 δειγμὰς δὲ ἀρσενίου καὶ ἀνδρῶν. εἰς τὸν
 ἀποσπριωρὸν τοῦ καρποῦ κονον .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

δχι

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) .....

Πρὸ 20 ἐτίας ἡ ἐκείνη γεωργικὴ συνεταιρικὴ
 β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ....

οἱ ἀλωνισμένοι στάχες οἱ ἐτοιμοὶ εἰς τὸ λίχνισμα
 λέγονται μάλαμα. ὁ δὲ τοῦ δικιργιανίου
 εἰς ἐκείνην τὴν ἐποχὴν μὲν τὸ θρινάκι .....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

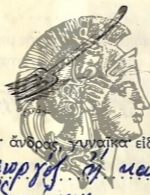
ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο . . . . .

Ὁ ἄνθρωπος ὁ ὅστις πρὸς τὸν καρπὸν ἀνέμισμα
δοῦναι θέλει τὴν ἐλπίδα τῆς κτήνης τοῦ βοσκήσας

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ὑπογραφήσατε τοῦτο . . . . .

Ὁ ἀνέμισμα θέλει τὸ θρινάκι. ἔχει τὸ
ματωτέρω ρ. χ. τ. τ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνέμιζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Λιχνᾶ ὁ χειρὸς ἢ μαι ἢ γυναῖκα τοῦ
ἐκείνου ἔχει ὑπομνημα

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἄλῳνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιῶθῃ ὁ σίτος κλπ ;

Ὁ χονδρὰ καὶ τὰς τῶν σταχύων τὸ ὅποιο
παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ καὶ τὰς
λιχνιστὴς λίχνισμα κόντυλοι. ὅπου αὐτοὶ
ἐν ὁπωτέρω διὰ τῶν ποδῶν . . . . .

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἄλῳνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἄλῳνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα, καί καρπολόνεμα)· διὰ πᾶσα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο. *Δις... κοσκίνου... καὶ... ἡ φανεία...*

*λέγεται ἀχυρίδι, ἐο' δεύτερον αὐτὸ ἀγρόνι -
λέγεται παλόνι, τοῦ συνβάθου...*

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνέμισματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἀχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; ...

*Με' ἐκρωθρον παρώνοντι οἱ κόνιλοι καὶ
αὐτοκίφοντι με' τὸ βορμίνον καὶ τὸ
βορίον.*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὕλων ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκι-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. με' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

Ὁ βορρίτης, εἶναι δοκίμιον τοῦ σωροῦ ἐν τοῖς χώροις.
 γὰρ εἶναι ἐκ βορρίτου φύλου καὶ ὁ πύργος ἐκ φύλλου
 γυμνασίου καὶ βορρίτου καὶ ὡς διακρίνεται ἐκ τοῦ
 τοῦ νότιου ὁπλοῦ καὶ ὁ βορρίτης ὁ πύργος τοῦ
 ὁπλοῦ γάρ. πολὺ μικροτέρη βορρίτης καὶ ἐπικύκλιος.

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνσεις καὶ ἀσπασμοὶ τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

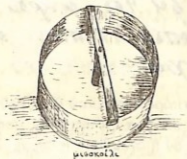
Ὁ βορρίτης, εἶναι δοκίμιον τοῦ σωροῦ ἐν τοῖς χώροις.
 γὰρ εἶναι ἐκ βορρίτου φύλου καὶ ὁ πύργος ἐκ φύλλου
 γυμνασίου καὶ βορρίτου καὶ ὡς διακρίνεται ἐκ τοῦ
 τοῦ νότιου ὁπλοῦ καὶ ὁ βορρίτης ὁ πύργος τοῦ
 ὁπλοῦ γάρ. πολὺ μικροτέρη βορρίτης καὶ ἐπικύκλιος.

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

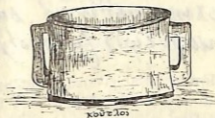
γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστής εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὀκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνογράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).

ὁ γόρξ· δεκίγγ· ὁ δεκατιγγ· ἤρχαο εἰς τὸ ἄλῳνι·
δο· μέγρη· ἔχινετο μετὰ· μουφύρι· κί· τὸ· πιγί· κί·
δο· μουφύρι· ἔχινετο· 30 ὀκάδας· εἰς τὸ· πιγί· κί· τὸ ἄλῳνι

μυσοκόλι

κουτίλοι

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλῳνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγοφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλφονιάτικο, κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .....

ΔΟΗΝΩΝ

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

δο· ἀποθηκεύετο· ἐχίνετο· ἐντὸς
τῆς οἰκίας· εἰς· μύκλι· Πύριν· δοχεῖς· τὰ·
Πιγί· κί·

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλῳνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον; *ἔξ' ἀχρον ἔχουσιν*
ἔξ' ἀχρον ἀποδύκται τὸν ἀχρὸν

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρους στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα;...

*Μετά τὸ ἀλώνισμα ἔξ' ἀχρον τὸν
 οὐρανὸν ἀπὸ τῶν ἀχρὸν τὸν
 μαγύκων (μάγισσας) ἀπὸ τῶν*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται,
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰωῦδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Κατὰ τὸ Πάσχα

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος *ἐν νύκτι*
τῆς Ἀποκριῆς καὶ μέγας ὁ ἐφ' ἡμέρας ἀρχὴν
τῆς Ἀποκριῆς καὶ ἀποσημείωσις τῆς Ἀποκριῆς

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

ὅσοι φωτίζουν. ὅσοι ἀνάπτουν τὰ παιδιὰ.

2) Ποῖος ἢ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν, τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖου μέρους;... ὅσοι παίρνουν.

ὅσοι παίρνουν. ἀπὸ ποῖου μέρους.

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

ὅσοι γραβίζουν. μὲ τὴν κάρτη των. καὶ τὰ μνημόνια. ὅσοι τὸν περίβολον τῆς ἐκκλησίας.

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ἑορταί, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος. Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

Προσευχὴν ἑορταίων βασιλείας ἢ ἐκκλησίας διὰ τῶν ὁμολογιῶν τοῦ ἁγίου.

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λου-
λουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) ....

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα
τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἰθάκιον εὐὸ ὁμοίωμα γὰρ τοῦτο εὐὸ
οὐσίον καὶ κεκολλημένον τὰ πνεύματα μαρτυροῦν
Παρά τὸ ἀχρυσὸν ἐν δούρατι ἐν τῷ οὐρανῷ

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

Εὐὸ ὁμοίωμα ἡγοσσομένη ἐπὶ κατακορύ-
φου ἐνύλον. Κάτωθεν γίνονται τὰ κενό-
θυλα καὶ ὅτιν ἡρξίω ὁ ἡρώδης εὐὸ
ἀποστολὴν τοῦ ἀποστόλου ἐν τῷ
πύρ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

57

Αριθ. Πρωτ. ....

Δικτυ. 9

28 Μαρτίου 1940.

Προς

Εν Ακαδημίαν Αθηνών

Κίτρον Ερένης
της Ελληνικής Λογογραφίας
Απογνωστοπάρχου 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Αποβάτω εν τμήν 1
υποβάτω 1/2 εν τμήν 1/2
μοσχοδίων διά τήν σύνταξιν του
Λογογραφίου 1/2 εν τμήν 1/2
διδόνως ουκ επημερωμένης δι
τά μου 1/2 εν τμήν 1/2

ο Δ/ντής του Σχολείου

Α. Μαζοκοπακης

ΑΝΤΩΝΙΟΣ Δ. ΜΑΖΟΚΟΠΑΚΗΣ

Κοινοποιήεις Υ.Τ.Α
υ 28/3/40 Δ' Περ. Αθηνών